

Disse Andragender vil blive tilstillede det til Behandling af paagældende Lovforslag nedsatte Udvalg.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Tilvejebringelse af Jordlodder for Landarbejdere.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 2733.).

Sagen sattes under Forhandling.

N. Pedersen: Da vi for 4 Aar siden fik denne Lov vedtagen, var der gaaet en aarelang Forhandling forud. Der var ogsaa gjort et stort Arbejde forud af den Landbokommission, som var nedsat, og alle de herhen hørende Spørgsmaal og Forberedelser ere under de aarelange Forhandlinger, som den Gang fandt Sted, blevne saa grundig debatterede, at jeg ikke skal komme ind paa dem nu. Jeg vil bare minde om, at der var gjort adskillige Forberedelser, som virkelig havde forberedt denne Sag. Landboforeningerne have haft deres Opmærksomhed henvendt paa Husmandsbrugene, ved Præmiering og paa forskellig Maade have de søgt at støtte og fremhjelpe Husmandsbrugene. Husmandsrejserne have ogsaa vakt Husmændenes Opmærksomhed og Interesse, og det var i det hele taget klart, at Husmandsbruget var den Form af Landbruget, der gav det bedste Udbytte. Naar vi altsaa kom ind paa at oprette Husmandsbrug, byggede man jo paa den Forudsætning, at de kunde være rentable og fordelagtige, og det er derfor naturligt, at man nu, efter at Loven har virket nogle Aar — der var den Gang Tale om, at det var et Forsøg, der skulde gøres —, at man spørger, om det virkelig ogsaa i de forløbne Aar har vist sig, at der er Trang til denne Lov, og om den har vakt Tilfredshed i Landet. Skønt vi ikke have mange Erfaringer i saa Henseende, mener jeg dog, at det maa siges, baade at det har vist sig, at der er Trang til en saadan Lov, og at den, saadan som den nu er gennemført i de forløbne Aar, har vakt Tilfredshed i det Samfundslag, som Loven var beregnet for, og som den er kommen til gode.

Det er jo naturligt, at vi ikke have kunnet gøre ret mange Erfaringer. Det er jo kun enkeltvis, at man har kunnet se Lovens Virkninger. Kun Kommissionerne

og de enkelte Mænd, der virkelig have gjort et Arbejde for at sætte sig ind i dette Forhold, have nogenlunde kunnet komme til Klarhed over, hvorledes Loven har virket, og selv disse have haft Vanskelighed ved at faa et virkelig paalideligt Skøn over, hvad man nu har opnaaet. Det forholder sig jo nemlig med denne Lov ikke ganske saaledes, som det i Almindelighed forholder sig med de Love, der udkomme. En Lov kommer jo i Reglen som et Paabud, men denne kom jo i Virkeligheden kun som et Tilbud; den stillede Midler til Raadighed som Udlaan ved Oprettelse af Husmandsbrug, og de enkelte kunde tage derimod, for saa vidt de opfyldte Lovens Betingelser. Det er under saadanne Forhold forklarligt og let forstaaeligt, at det kun er gaaet langsomt fremad. Vi ere jo forsigtige og ængstelige her til Lands, vi gaa ikke paa noget nyt saadan i en Fart; der skal Tid til, og det er derfor ret naturligt og forstaaeligt — det vil enhver sikkert let kunne forstaa — at denne Sag maatte begynde langsomt og arbejde sig langsomt frem. Imidlertid ses det jo dog, at det ikke er gaaet saa helt langsomt endda. Den højtærede Minister oplyste jo ved Forelæggelsen af Forslaget, at der har været en jævn Stigen i de Husmandsbrug, som ere oprettede. Man begyndte smaat, og Stigningen har været jævn, indtil vi nu allerede paa fjerde Aar ville kunne oprette ca. 600 Husmandsbrug her i Landet. Vi begyndte med at benytte under 1 Million, men allerede paa 4de Aar slaa de 2 Millioner, som Loven stiller til Raadighed, ikke til, man maa ud over dette Beløb for at tilfredsstille de Krav, som ere fremkomne, og som der kan være Tale om at fyldestgøre. Det forekommer mig, at dette viser, at der er Trang til Loven, og at Loven har vakt Tilfredshed. Thi det er jo nemlig saa, at de spredte Husmandsbrug, man har begyndt at oprette, have været de bedste Agitatorer for denne Lov, og det vidner jo om, at der har været en voksende Tilid og Tilfredshed med denne Lov.

Nu er der jo det store Spørgsmaal, som jeg erkender er et af de allervigtigste: Hvor store skulle de Husmandsbrug være, som man nu opretter? Laaneværdien er i den nugældende Lov fastsat til 4,000 Kr. Nu foreslaas dette Beløb sat op til 5,000 eller, hvor Egnens Jordpriser ere særlig høje, undtagelsesvis derover. Det maa jo siges, at dette i Virkeligheden er en betydelig Forbedring. Jeg erkender, at de bedste og fordelagtigste Husmandsbrug ere